

PORTAL
ZA KULTURU
JUGOISTOČNE EVROPE

PODRŠKA

Sekretarijat za
kulturu grada Beograda

Ministarstvo kulture
Republike Srbije

Umetnik na odmoru i Gorgona

Sat, 09/05/2015 - 13:35.

<http://www.seecult.org/files/umetnik-na-odmoru-gorgona.jpg>

Institut za istraživanje avangarde i Kolekcija Marinko Sudac predstavljaju od 5. do 12. septembra u Muzeju savremene umetnosti u Zagrebu radove 13 učesnika ovogodišnjeg izdanja projekta "Umetnik na odmoru", uz izložbu uticajne umetničke grupe Gorgona o kojoj će do kraja godine biti objavljena monografija autora Ješe Denegrija iz Beograda.

Izložba "Umetnik na odmoru 2015" obuhvata radove 13 umetnika koji su učestvovali ove godine u istoimenom projektu u Poreču, čiji je cilj prezentovanje raznih nasleđa prve avangarde koja su se razvila u različitim zemljama i kontekstima.

Radovi pojedinih umetnika koji su stvoreni u sklopu projekta "Umetnik na odmoru" stavljeni su u kontekst njihovog pređašnjeg opusa, čime se želi pokazati kako se umetnici prilagođavaju jedinstvenom konceptu projekta koji organizuju [Institut za istraživanje avangarde](http://www.instituteavangarde.com/) (<http://www.instituteavangarde.com/>) i [Kolekcija Marinko Sudac](http://www.avantgarde-museum.com/hr/) (<http://www.avantgarde-museum.com/hr/>), u saradnji s kompanijom [Valamar](http://www.valamar.com/) (<http://www.valamar.com/>) i MSU Zagreb.

"Umetnici na odmoru" ove godine su bili: **Verbumprogram** (Ratimir Kulić i Vladimir Mattioni) iz Srbije, **Autopsia** (Češka), **Teresa Tyszkiewicz** (Francuska), **Ewa Partum** (Nemačka), **Przemysław Kwiek** (Poljska), **Guia Rigvava** (Austrija), **Jan Steklik** (Češka), **Michail Grobman** (Izrael), Vadim Fiskin (Slovenija), **Deimantas Narkevičius** (Litva), **Miloš Šejn** (Češka), **Srečo Dragan** (Slovenija) i **Milan Adamčiak** (Slovačka).

Reč je o umetnicima koji su aktivni predstavnici neoavangardnih pokreta, upravo onih koji su, kada bi se parafrazirala čuvena Marksova 11. teza o Fojerbahuu – "ne samo svet različito interpretirali, nego ga i menjali". Jedan od njih, **Michail Grobman**, je i skovao pojam *neoavangarda* još početkom 1960-ih, a 1971. emigrirao je iz Moskve u Izrael. Zanimljivo je da su se tri članice grupe **Pussy Riot**, pobegavši iz Rusije zbog zabrane delovanja, sklonile u prvo vreme upravo u domu Michaela i Irene Grobman u Tel Avivu. Četvrto izdanje projekta "Umetnik na odmoru", prati još niz drugih zanimljivosti. Između ostalog, ove godine prvi su put gostovale i dve umetnice: **Teresa Tyszkiewicz**, poznata po radu sa pribadačama i feminističkim temama, te **Ewa Partum**, koja je u porečko more bacila slova iz jednog poglavlja Džojsovog "Uliksa". Slovački umetnik **Milan Adamčiak** bio je saradnik slavnog Džona Kejdža, a ekskluzivno se razotkrio i jedan član "nevidljive" grupe **Autopsia**.

Kao deo izložbe "Umetnik na odmoru", čije [otvaranje prate performansi](http://www.seecult.org/node/157499) (<http://www.seecult.org/node/157499>) **Adamčiak** (*Tension*) i **Šejna** (*Faciality*), priređena je izložba "Gorgona" koja je proširena verzija [jednodnevne postavke](http://www.seecult.org/vest/gorgona-nekad-i-danas) (<http://www.seecult.org/vest/gorgona-nekad-i-danas>) priređene u julu u porečkoj Villi Polesini, čiji je kustos bio istoričar umetnosti **Ješa Denegri**.

"Umetnik na odmoru"

Izložba o Gorgoni u Poreču, u sklopu projekta

Izložba grupe Gorgona, koja je delovala u Zagrebu između 1959. i 1966. godine, obuhvata radove članova te grupe, fotografije i dokumentaciju, a predstavlja uvod u monografiju koja će biti izdata krajem 2015. godine, kao i najavu velike retrospektive Gorgone, koju su činili slikari **Josip Vaništa** (1924), **Julije Knifer** (1924-2000), **Marijan Jevšovar** (1922-1998) i **Đuro Seder** (1927), vajar **Ivan Kožarić** (1921), arhitekta koji se bavio slikarstvom i fotografijom **Miljenko Horvat** (1935-2012), te likovni kritičari i istoričari umetnosti **Radoslav Putar** (1929-1994), **Matko Meštrović** (1933) i **Dimitrije Bašičević** (1921-1987), kasnije poznatiji pod pseudonimom **Mangelos**, uz još nekolicinu neformalnih pripadnika i prijatelja te družine.

Uz veliki broj reprodukcija dela, korespondencije i dokumentacije, knjiga **Ješe Denegrija** prikazaće celokupan rad članova grupe Gorgona i predstaviti neke dosad nepoznate činjenice.

Na otvaranju izložbe u MSU biće predstavljena i Denegrijeva knjiga "Prilozi za drugu liniju 3", koja sa prethodne dve (*Prilozi za drugu liniju*, Horetzky, Zagreb, 2003. i *Prilozi za drugu liniju, 2*, Macura, Beč/Beograd, 2005), čine svojevrsnu hroniku koju je Denegri ispisivao tokom svoje istoričarsko-umetničke i kritičarske aktivnosti, uz mnoge dosad neobjavljene, većinom posvećene pojedinim pojavama i pojedincima hrvatske umetničke scene druge polovine XX veka.

Knjigu će na otvaranju izložbe predstaviti **Branko Franceschi**, **Želimir Koščević** i **Feđa Vukić**.

Objavljeni tekstovi nastajali su različitim povodima, a pisani su kao uvodnici za kataloge izložbi ili kao članci u stručnim časopisima. Denegri je tekstove u toj knjizi - neke ponovno, a neke prvi put objavljene, nastojao objediniti u formi lične dokumentarne arhive. U tu knjigu nisu uključeni poduži tekstovi pisani za monografije ili za kataloge retrospektivnih i monografskih izložbi Ivana Kožarića, Ivana Picelja, Aleksandra Srneca, Jurja Dobrovića, Tomislava Gotovca i Željka Kipkea.

U okviru izložbe "Gorgona", **Željko Kipke** održaće 10. septembra predavanje u Oris kući arhitekture.

Posećioi MSU ekskluzivno će imati priliku da pogledaju i dokumentarni film "Umetnik na odmoru" o prvoj sezoni tog projekta 2012. godine, kada su učestvovali: **Attila Csernik** i **Era Milivojević** iz Srbije, **Romelo Pervolović** iz Rumunije, **Balint Szombathy**, **Sandor Pinczehelyi** i **Janos Sugar** iz Mađarske, **Radomir Damjanović Damnjan** i **Ilija Šoškić** iz Italije, te **Vlado Martek**, **Željko Kipke** i **Ivan Kožarić** iz Hrvatske.

Film je nastao u produkciji Restart Laboratorija i Marinka Sudca, u saradnji sa Institutom za istraživanje avangarde.

*U PRILOGU: Tekst Ješe Denegrija: **Gorgona nekad i sad** (<http://www.seecult.org/files/Jesa-Denegri-GORGONA-NEKAD-I-DANAS.pdf>)

(predavanje u MoMA)

(SEEcult.org)

